

FUNȚIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPLIMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Felicitări de Ziua Pedagogului

**Stimați profesori ai Academiei,
Dragi colegi,**

*Nicio profesie din lume nu
este ca a Dumneavoastră!*

*Atât de dificilă și atât de
necesară.*

*Mă bucur să mă afl în
rândul Dumneavoastră, să
fac parte din această fami-*

lie unită. Împreună am realizat multe lucruri frumoase și vom continua să ne aducem aportul modest la propășirea Republicii Moldova. Generații întregi de studenți-masteranzi s-au perindat prin sălile de studii ale instituției noastre, mulți dintre care ocupă astăzi funcții importante în stat. Și pentru aceasta Vă mulțumesc.

Dumneavoastră dăruți cu pietate cunoștințe, dar modelați și suflete – lucrare extrem de sensibilă și anevoioasă. Vă doresc și în continuare mult succes pe acest tărâm!

Cu prilejul Zilei pedagogului Vă urez multă sănătate, bunăstare și, ceea ce este mai scump în profesia noastră – recunoștința celor care au trecut și vor mai trece prin labirinturile cunoștințelor și sufletelor Dumneavoastră.

Cu drag,

**Rector Oleg BALAN,
doctor habilitat,
profesor universitar**

Pe 29 septembrie curent, a avut loc ședința ordinară a Senatului Academiei de Administrare Publică, ea fiind moderată de președintele acestuia, dl Oleg BALAN, rector al

masterand în anul I, frecvență la zi, masterat științific, specializarea „Management”, ales din partea studenților Academiei.

Pe ordinea de zi a Senatu-

Ședința Senatului Academiei

Academiei, doctor habilitat, profesor universitar.

În debutul ședinței, dl Oleg Balan a felicitat membrii Senatului cu prilejul reluării activității Senatului în noul an de studii 2016-2017, urându-le noi succese în activitatea aca-

demiei, doctor habilitat, profesor universitar. În debutul ședinței, dl Oleg Balan a felicitat membrii Senatului cu prilejul reluării activității Senatului în noul an de studii 2016-2017, urându-le noi succese în activitatea aca-

demică. Totodată, Dumnealui l-a prezentat pe noul membru al Senatului, Viorel TUREȚCHI,

efectivului de ore pe catedre pentru anul de studii 2016-

(Continuare în pag. 3)

Inaugurarea anului de studii cu frecvență redusă

Pe 26 septembrie curent, la Academia de Administrare Publică, a avut loc festivitatea de inaugurare a anului de studii 2016 – 2017 pentru studenții-masteranzi de la învățământul cu frecvență redusă, la specializările administrare publică și relații internaționale. Participanții la festivitate au onorat Imnul de Stat al Republicii Moldova.

Dl Oleg BALAN, rector al Academiei de Administrare Publică, doctor habilitat, pro-

fesor universitar, a accentuat în cuvântul de salut adresat profesorilor și proaspeților studenți-masteranzi, că, spre deosebire de alte instituții de învățământ din republică, în acest an admiterea la Academie, la locurile finanțate de la buget, s-a desfășurat în baza unui concurs consistent. Este o dovadă a creșterii autorității instituției noastre și faptul că Dumneavoastră, ca reprezentanți ai autorităților publice, ați ales să faceți studii aici, ne

onorează. Referindu-se la necesitatea implementării reformei administrativ-teritoriale în republică, dl Oleg Balan a menționat importanța Forului cu această tematică, care s-a desfășurat zilele trecute în incinta Academiei. În opinia sa, o funcție publică trebuie să fie ocupată numai de persoane care au absolvit instituții de învățământ în domeniu.

Cu ocazia începerii anului de studii, profesorii și studenții-masteranzi au fost feli-

citați de către dnii Iurie ȚAP, deputat în Parlamentul Republicii Moldova, vicepreședinte al Comisiei administrare publică, dezvoltare regională, mediu și schimbări climatice, absolvent și doctorand al Academiei, Valentin GUZNAC, secretar general-adjunct al Guvernului, de asemenea absolvent al Academiei, membru al Senatului Academiei, Ion DULSCHII, doctor, conferențiar universitar, director Depar-

(Continuare în pag. 4)

Nicolae Timofti la Academia de Studii Economice

Președintele Republicii Moldova, dl Nicolae Timofti, a participat pe 23 septembrie curent la solemnitatea consacrată aniversării a 25-a a Academiei de Studii Economice din Moldova.

- Sunt bucuros să particip, alături de D-voastră, la evenimentul care marchează primul pătrar de veac în istoria uneia dintre cele mai prestigioase instituții de învățământ superior din țară – Academia de Studii Economice, a menționat președintele țării în discursul său rostit cu acest prilej.

Cu această ocazie, adresez sincere felicitări, însoțite de urări de sănătate și împlinire profesională tuturor membrilor comunității academice.

Este bine știut faptul că viitorul unui popor este strâns legat de școală, de modul în care ea își organizează munca și își duce la bun sfârșit intențiile.

Asumându-și cu toată responsabilitatea rolul principal în constituirea elitei economice autohtone, ASEM a pregătit, până astăzi, specialiști de înaltă calificare, care activează în țară și peste hotare, contribuind în mod substanțial la consolidarea practicilor avansate deja existente, precum și la punerea în aplicare a unor noi strategii și forme de afaceri. Este de remarcat faptul că Academia acordă o importanță deosebită relațiilor de colaborare cu numeroase instituții de învățământ superior și centre de cercetare din peste 20 de state ale lumii.

O economie liberă, de piață și prosperă este ceea ce tindem odată cu aspirațiile noastre europene. Un rezultat palpabil este semnarea și intrarea în vigoare a Acordului de Asociere cu Uniunea Europeană, care ne oferă oportunitatea circulației fără vize și schimbului de mărfuri, la un alt nivel.

ASEM este de aceeași vârstă cu statul independent Republica Moldova. Este o vârstă a tinereții, a activității în plină forță, a stabilității și realizării unor proiecte mărețe.

Îi doresc să realizeze obiective curajoase întru promovarea interesului nostru național: prosperarea statului Republica Moldova prin dezvoltarea potențialului său economic.

Președintele Parlamentului, Andrian Candu, a avut o întrevedere cu Comisarul european pentru politica de vecinătate și negocieri de extindere, Johannes Hahn, aflat într-o vizită în Republica Moldova.

În cadrul întrevederii Andrian Candu a menționat că Foaia de parcurs privind agenda de reforme prioritare a reprezentat un instrument eficient de mobilizare și de cooperare interinstituțională, contribuind la sincronizarea agendelor între Parlament și Guvern. Totodată, speakerul s-a referit la prioritățile de guvernare și la cele legislative, care rezultă din implementarea punctuală și sectorială a Acordului de Asociere. Este vorba de agreearea unui nou program cu FMI, adoptarea integrală a pachetului financiar-bancar și a modificărilor legislative ce țin de consolidarea sectorului energetic.

Speakerul a mai anunțat că Parlamentul și Guvernul se vor convoca într-o ședință de lucru la începutul lunii octombrie pentru a revizui acțiunile ce vor fi implementate și rezultă din agenda de integrare europeană, precum și să aprobe calendarul audierilor parlamentare, pentru a evalua gradul de implementare a pachetelor de legi adoptate de Parlament.

Andrian Candu a avut o întrevedere cu Comisarul european

La rândul său, Johannes Hahn a reiterat determinarea fermă a UE de a susține eforturile concrete ale Republicii Moldova de integrare europeană, încurajând continuarea reformelor în ritm susținut. Comisarul european pentru politica de vecinătate și negocieri de extindere a salutat îndeplinirea angajamentelor prevăzute în Foaia de parcurs și a îndemnat autoritățile la implementarea punctuală a acestora.

Alte subiecte abordate în cadrul întrevederii au vizat diversificarea gamei de produse moldovenești, destinate exportului pe piața UE, prin valorificarea cotelor de export prevăzute de DCFTA, dezvoltarea proiectelor de interconectare energetică. Oficialii au făcut un schimb de opinii despre evoluțiile dialogului cu regiunea transnistreană și Găgăuzia, precum și contextul electoral din Republica Moldova.

Guvernul și-a asumat răspunderea

Guvernul Filip a prezentat în Parlament proiectele de lege pentru care și-a asumat răspunderea. Este vorba despre șapte proiecte care vizează redresarea și rezoluția băncilor, Depozitarul central unic al valorilor mobiliare, modificări la Legea cu privire la Banca Națională, emisiunea obligațiilor de stat, modificarea bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale și bugetului asigurărilor obligatorii de asistență medicală pentru anul curent.

Premierul Pavel Filip a declarat că Guvernul a făcut uz de procedura privind angajarea răspunderii pentru a promova actele legislative care trebuie să devină operaționale într-un termen cât mai scurt. „Este o chestiune de responsabilitate față de țară, față de cetățeni și față de partenerii externi. Această asumare este pasul care trebuie făcut pentru reluarea finanțării internaționale și continuarea asigurării stabilității țării”, a spus Primul-Ministru.

Potrivit lui Pavel Filip, asumarea răspunderii este singura soluție viabilă la momentul actual. Premierul a menționat că inițiativele sunt determinate de necesitatea de a consolida cadrul de reglementare și supraveghere a sectorului financiar din Republica Moldova, care va oferi autorităților statului instrumentele necesare pentru intervenția promptă în cazul apariției dificultăților în activitatea instituțiilor financiare.

În debutul ședinței, deputații socialiști au blocat tribuna Parlamentului, cerând întoarcerea miliardelor furate. Înainte să înceapă prezentarea premierului, deputații PSRM au părăsit sala de ședințe. Aceștia s-au ales cu avertizare din partea președintelui Parlamentului, Andrian Candu, iar liderul PSRM, Igor Dodon, și președintele fracțiunii, Zinaida Greceanii, au fost sancționați. Aceștia nu vor putea lua cuvântul pe parcursul a trei ședințe de Parlament.

Dacă timp de 72 de ore nu va fi înaintată o moțiune cenzură, legile pentru care Guvernul și-a angajat răspunderea vor intra în vigoare, fără să mai fie votate de deputați. Dacă moțiunea va fi înregistrată și susținută, Guvernul va cădea. Data limită de înregistrare a moțiunii de cenzură este vineri, 30 septembrie, ora 10.25.

Ședința Senatului Academiei

(Sfârșit. Început în pag. 1)

2017" (informație – dl Andrei GROZA, prim-prorector al Academiei, doctor, conferențiar universitar), „Cu privire la apro-

logia organizării și desfășurării concursului de admitere la studii superioare de doctorat în cadrul Academiei de Administrare Publică pentru anul de

nența Colegiului redacțional al revistei „Administrarea Publică”. Dat fiind faptul modificării statutului unor cadre didactice ale Academiei, din componența Colegiului redacțional au fost excluse dnele Teodora Gherman - doctor, conferențiar universitar, și Maria Strehii – doctor, conferențiar universitar. În calitate de membri ai Colegiului redacțional al revistei „Administrarea Publică” au fost confirmate dnele Rodica RUSU, doctor în științe politice, conferențiar universitar, șef Catedră științe politice și relații internaționale, Tatiana TOFAN, doctor în științe economice, conferențiar universitar, șef Catedră economie și management public, și Tatiana ȘAPTEFRAȚI, doctor, conferențiar universitar, Catedra științe administrative.

barea programelor analitice la disciplinele academice pentru anul de studii 2016-2017”, „Cu privire la aprobarea listelor nominale și temelor tezelor de master la studii superioare master de profesionalizare, învățământ cu frecvență redusă, pentru anul de studii 2016-2017” (informație - dl Ion DULSCHI, director Departament studii superioare de master, doctor, conferențiar universitar), „Cu privire la Strategia de cercetare științifică a Academiei de Administrare Publică pentru perioada 2016-2020”, „Cu privire la Organigrama sistemului de cercetare științifică a Academiei de Administrare Publică”, „Cu privire la Metodo-

studii 2016-2017” (informație – dl Aurel SÎMBOTEANU, prorector, doctor, conferențiar universitar), „Cu privire la Planul de învățământ pentru studii superioare de doctorat, ciclul III, în cadrul Școlii doctorale în științe administrative, pentru anul de studii 2016-2017”, „Cu privire la Programele examenelor de admitere la studii superioare de doctorat, ciclul III, în cadrul Școlii doctorale în științe administrative, pentru anul de studii 2016-2017” (informație – dna Silvia DULSCHI, director al Școlii doctorale în științe administrative, doctor, conferențiar universitar).

Senatul Academiei a operat unele modificări în compo-

gătirile de marcarea în anul 2018 a celei de-a 25-a aniversări de la fondarea Academiei de Administrare Publică și a propus crearea unui grup de lucru pentru elaborarea unui Plan de acțiuni în acest sens. În altă ordine de idei, Dumnealui a venit cu unele modificări ținând de actualizarea salarizării angajaților Academiei.

Asupra chestiunilor examinate în cadrul ședinței Senatului au fost adoptate hotărârile corespunzătoare.

La examinarea chestiunilor de pe ordinea de zi au participat membrii Senatului dnii Ion TIPĂ, doctor, conferențiar universitar, Vlad CANȚÎR, președinte al Federației Sindicatelor Angajaților din Serviciile Publice din Republica Moldova, Orest TĂRIȚĂ, șef Direcție relații internaționale, doctor, conferențiar universitar, Ana GOREA, doctor, conferențiar universitar, Ludmila ANRIEV-SCHI, șefă Direcția Manage-

Rectorul Academiei dl Oleg Balan a prezentat o informație în legătură cu pre-

mentul personalului și relații publice, și alții.

Mihai GHEORGHE

Academia de Studii Economice la cea de-a 25-a aniversare

Pe 23 septembrie curent, Academia de Studii Economice a Moldovei a celebrat 25 de ani de la înființare. Cu acest prilej a fost organizat un șir de manifestări de ordin științific și cultural, inclusiv Conferința științifică internațională „25 de ani de reformă economică în Republica Moldova: prin inovare și competitivitate spre progres economic”.

La adunarea festivă dedicată celei de-a 25-a aniversări

a Academiei a participat rectorul Academiei de Administrare Publică dl Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar.

În mesajul de felicitare adresat cu acest prilej de către dl Oleg Balan, în numele Rectoratului, Senatului, corpului profesoral-didactic și al studenților instituției noastre de învățământ, se menționează că Academia de Studii Economice a Moldovei constituie nu numai o treaptă importantă

în viața discipolilor săi, ci își aduce, prin modernizarea și diversificarea metodelor de instruire, căutarea posibilităților de eficientizare a procesului educațional, contribuția incontestabilă la impulsivitatea progresului și edificarea unui viitor mai bun pentru societate și contribuie la formarea unei noi viziuni economice, orientate spre vectorul european.

Corpul profesoral al insti-

tuției, de o înaltă calificare și măiestrie didactică, constituie, indiscutabil, cheazășia succesului. Prin aportul consistent adus de către cadrele didactice, dar și de către structurile administrative, instituția a devenit un adevărat centru de analiză și implementare a experiențelor avansate, acumulate la noi și în străinătate, se arată în mesajul dlui Oleg Balan.

Cor. F. P.

Inaugurarea anului de studii cu frecvență redusă

(Sfârșit. Început în pag. 1) Florești, masterand la specialitatea administrare publică,

master, Mihail BURUȘCIUC, vicepreședinte al raionului
dna Aliona MURZAC, angajată la Delegația Uniunii Europene

în Republica Moldova, masterandă la specialitatea relații internaționale.

În finalul ședinței festive participanții au onorat imnul Academiei de Administrare Publică.

În cadrul adunării, dl Aurel SÎMBOTEANU, prorector, doctor, conferențiar universitar, a făcut o prezentare generală a Academiei, a istoricului și etapelor de dezvoltare a acesteia, care constituie un centru național de promovare a politicii de stat în domeniul administrării publice.

Dl Andrei GROZA, prim-prorector al Academiei, doctor, conferențiar universitar, a prezentat corpul didactic al Academiei și i-a îndemnat pe studenții-masteranzi să se încadreze activ în procesul de studii și să participe la toate activitățile desfășurate pe parcursul anilor de învățământ.

Dl Ion Dulschi a adus la cunoștința noilor studenți-masteranzi calendarul academic de studii și orarul lecțiilor.

Sergiu BRUMĂREL

Forum privind reforma administrativ-teritorială

Pe 23 septembrie curent, la Academia de Administrare Publică s-a desfășurat Forumul „Reforma administrativ-teritorială a Republicii Moldova”.

La eveniment au participat reprezentanți ai autorităților publice centrale, președinți de raioane și primari din localitățile Republicii Moldova, cadre didactice ale Academiei, precum și reprezentanți ai misiunilor diplomatice în Republica Moldova și ai organizațiilor internaționale.

Participanții la forum au fost salutați de către rectorul Academiei de Administrare Publică dl Oleg Balan, doctor habilitat, profesor universitar, dna Ulrike Knotz, Ambasador al Republicii Federale Germania în Republica Moldova, dl Marco Gemmer, Departamentul operațiuni al Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, dl Valentin Guznac, secretar general-adjunct al Guvernului Republicii Moldova, dna Tatiana Badan, președinte al Congresului Autorităților Locale din Moldova.

În cuvântul său de salut, Oleg Balan, a specificat că inițiativa desfășurării Forumului a fost susținută de către Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei și a adus mulțumiri Ambasadei Republicii Federale Germania, Delegației Uniunii Europene pentru sprijinul acordat Republicii Moldova în domeniul reformei administrativ-terito-

riale și la realizarea unui șir de proiecte în domeniu, inclusiv cu participarea AAP.

Oleg Balan a subliniat faptul că reforma administrativ-teritorială în Republica Moldova este „necesară, iminentă, dar pentru ca ea să reușească, trebuie

pregătită temeinic, bazată pe cercetări aprofundate și riguroase a realităților existente, a consecințelor pe care le va avea aceasta”. Scopul final al reformei, în opinia sa, ar consta în crearea unor unități administrativ-teritoriale, ale căror autorități să fie capabile pentru o bună gestionare a treburilor publice în favoarea comunității locale, să presteze cetățenilor servicii de calitate înaltă, asigurând, totodată, funcționarea democrației locale.

În cadrul ședinței în plen cu genericul „Necesitatea, provocările și prioritățile reformei administrativ-teritoriale” au prezentat comunicări dl Aurel Sîmboteanu, prorector al Academiei de Administrare Publică, doctor, conferențiar universitar, dna Vic-

toria Cujbă, șef Direcția generală politici de descentralizare și administrare locală a Cancelariei de Stat, dl Alexandru Osadci, coordonator de programe, expert al Congresului Autorităților Locale din Moldova, care s-au referit la retrospectivile evoluției,

controversele și considerentele strategice ale reformei administrativ-teritoriale în Republica Moldova.

Și-au desfășurat, de aseme-

nea, lucrările două paneluri de discuții. Participanții acestora au luat în dezbateri aspecte privind beneficiile și riscurile refor-

mei administrației publice locale, descentralizarea financiară și modernizarea serviciilor publice locale.

În dezbateri au mai participat dnii Ion Dulschi, director Departament studii superioare de master AAP, doctor, conferențiar universitar, Igor Malai, șef-adjunct Direcția generală dezvoltare regională a Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Viorel Rusu, expert CALM, lector universitar, dna Violeta Tincu, lector superior universitar AAP, dnii Nicolae Tudoreanu, primarul satului Feștețița, raionul Ștefan Vodă, Ion Leucă, președintele raionului Glodeni, și alții.

Actualul Forum este primul din cadrul celor trei forumuri deschise, preconizate pentru anii 2016 - 2017, având ca subiecte dezvoltarea regională și

locală, planificarea strategică la nivel local, reforma administrației publice.

Cor. F. P.

Vizită la Academie a Ambasadorului Statului Qatar

Pe 27 septembrie curent, rectorul Academiei de Administrare Publică, dl Oleg BALAN, doctor habilitat, profesor universitar, a avut o întâlnire cu Ambasadorul

SCHI, doctor, conferențiar universitar, director Departament studii superioare de master, Orest TĂRĂȚĂ, doctor, conferențiar universitar, șef Direcție relații internaționale a Academiei.

37 mii de funcționari publici din republică, iar peste 5 mii de persoane au făcut studii de masterat. Academia colaborează eficient cu alte instituții din țară și de peste hotare. În acest context, dl Oleg Balan și-a exprimat disponibilitatea de a iniția o colaborare a Academiei cu instituții de învățământ și

în viitor, o prelegere în fața studenților-masteranzi.

La rândul său, Ambasadorul Mohammed Bin Ali Al-Malki a apreciat înalt activitatea corpului didactic al Academiei și a dat asigurări că va sprijini orice inițiativă de colaborare a instituției cu autoritățile publice din Statul Qatar.

Extraordinar și Plenipotențiar al Statului Qatar în Republica Moldova, dl Mohammed Bin Ali AL-MALKI.

La întrevvedere au participat dnii Aurel SÎMBOTEANU, prorector, doctor, conferențiar universitar, Ion DUL-

onale a Academiei.

DI Oleg Balan a făcut o prezentare a Academiei și a subdiviziunilor acesteia, precizând că pe parcursul activității sale, timp de 23 de ani, instituția a oferit cursuri pentru mai bine de

autorități publice din Statul Qatar. De asemenea, rectorul Academiei a făcut o invitație înaltului oaspete să susțină,

În final, oaspetele a luat cunoștință de condițiile de studii la Academie.

Cor. F. P.

De ziua ta, profesor drag

Atâția dascăli au trecut...

Atâția dascăli au trecut prin viața noastră! Atâtea lecții pline de mister...

Prima a fost pe când eram în clasa a șasea. Primi-sem atunci, la școală, prima scrisoare de la revista pentru copii „Scânteia leninistă”, reacție la prima poezie. Și pedagogii mei, cu nerăbdare, au deschis răvașul fără mine. Bineînțeles, scria acolo să citesc mai mult... Am fost șocat atunci de gestul dascălilor mei. Acum îi înțeleg. Era un caz aproape senzațional pe atunci pentru o mică școală de opt ani...

În clasa a noua profesoara de literatură, proaspătă absolventă, Viorica Afanasi-evna Năstase, m-a determinat să merg la facultatea de litere. Îmi citea, în mare tai-

nă, primele încercări literare.

În ultimul an de școală, de la tribuna olimpiadei republicane de literatură, Mihai Cimpoi era să-mi adreseze e z e genia- la frază: „lar s u b - s e m - nat ul a în - dră z - nit să - l tradu - că pe însuși P u ș - kin!”. Încercasem atunci o variantă în română a poemului „Я вас любил”...

La facultate, criticul literar și esteticianul Valeriu

Senic ne recita-n genunchi „Luceafărul” lui Eminescu. Era un adevărat actor și auditoriul, odată cu venirea lui, se transforma în sală de spectacol. Cu câtă eleganță își oprea discursul și ne lămurea, pe îndelete, fiecineologism. Cu câtă migală mi-a buchisit manuscrisul mărunț și aproape indesci-

Merzabeceva Meretukova ne preda „Capitalul” lui Marx. Seminare interminabile a câte șase ore în șir. Pentru ca să mă aleg, în consecință, doar cu o singură frază: „bani – marfă – bani”. Dar nu pentru asta mi-a rămas dragă această Șagotij Merzabeceva. Chiar din primele zile de studii, ea, fiind decanul nostru, m-a zărit pe mine cu un coleg la Teatrul „Vahtangov”. A exclamat atunci mirată: „Kak, vî uje v teatre?..” Ca mai apoi, pe tot parcursul anilor de studii, să ne alimenteze această sete de frumos.

Atâția dascăli au trecut prin viața noastră. Atâtea lecții pline de mister...

Și numai tu-mi predai mereu aceeași oră. Tăcut, cu suferință și talent.

Și numai eu rămân mereu același repetent...

Sergiu VLĂDÎCĂ

frabil al tezei mele de diplomă. Pentru ca să nu o copieze a doua oară.

Prin anii '80 ai secolului trecut, la Moscova, Șagotij

Semănătorii de lumină

Pe 5 octombrie, întreaga noastră țară va marca Ziua Pedagogului. Este o sărbătoare profesională ca multe altele, și totuși este o zi cu totul și cu totul deosebită. În această zi ne amintim cu mult drag de acei care ne-au învățat să rotunjim primele litere, de acei care ne-au cultivat limba noastră maternă, ne-au învățat să iubim și să vorbim corect limba noastră românească. În această zi ne închinăm în fața celor care ne-au îndrumat pe drumul larg al vieții. În această zi revenim imaginar cu gândul și cu întreaga noastră ființă la școala și la universitatea de unde am sorbit cu nesaț cunoștințele despre lume și adevăr. În această zi revenim iarăși și iarăși la chipul drag și frumos al dascălilor noștri, al adevăraților semănători de lumină, de bine și de cele veșnice. Cu acest prilej, am adresat câteva întrebări pedagogilor de la Academia de Administrare Publică.

1. **Primul D-voastră dascăl. Cine a fost și ce Vă amintiți despre el?**
2. **Întâia D-voastră lecție în calitate de pedagog. Cum a fost?**
3. **Pedagogul de azi și de mâine. Cum îl vedeți și cum Vi-l imaginați?**

Aveam senzația că nu cunosc nimic

Ana GOREA,
doctor, conferențiar
universitar, Catedra
științe politice și relații
internaționale

1. Prima mea învățătoare a fost Domnica Stepanovna. Era o doamna în vârstă cu o atitudine deosebită față de educația copiilor. Utiliza metodele de pe timpurile când era elevă și nu se sinchisea să ne trimită "la ungher", pentru că nu am învățat tăblița înmulțirii sau nu am recitat bine o anumită poezie. Pentru cei mai șotioși avea la îndemână rigla sau vârguța. În clasele primare toate disciplinele le preda un singur învățător, iar clasele Dominicăi Stepanovna erau privilegiate, caci mai aveau o învățătoare de limba rusă, deoarece Domnica Stepanovna, având studiile făcute „la români”, nu o poseda. Oricum, deși severă, învățătoarea era, totodată, foarte corectă în aprecierea cunoștințelor noastre.

2. După prima mea lecție la Institutul Pedagogic de Stat „Alecu Russo” din Bălți, eram confuză și m-am întrebat „Ce am făcut patru ani la Institut?” Aveam senzația că nu cunosc nimic, deși am terminat facultatea cu mențiune. Am început să deschid carte după carte și să învăț totul de la început din perspectiva predării. Am avut noroc de primii mei 10 studenți, care erau de-o vârstă sau aproape de-o vârstă cu mine. Le sunt recunoscătoare și acum, fiindcă au fost toleranți și au avut încredere în mine. Oricum, dragostea față de profesia aleasă și marea dorință de a transmite cunoștințele altora o păstrez și acum, după 40 de ani de experiență pedagogică.

3. Profesorul realizează o multitudine de roluri: transmitător de cunoștințe, manager, moderator, consilier, lider, model etc. Dacă ar fi să mă refer la evoluția rolului pedagogului în educarea tinerei

generații, apoi Domnica Stepanovna, prima mea profesoară, ar reprezenta pedagogul de ieri, eu - pe cel de azi, iar cel de mâine ar fi la fel de devotat ca și cel de azi, dar cu un complet alt rol. În trecut, profesorul era privit ca principala sursă de cunoștințe și avea misiunea de a le transmite elevilor. În prezent, el este mai degrabă facilitator și îndrumător, ajutându-i pe elevi să discearnă informația acumulată din multitudinea de surse care le stau la dispoziție. Pedagogul de mâine va avea o misiune mult mai dificilă de realizat în care va prevala cultura sa profesională, calitățile atitudinale și cele aptitudinale.

Cu spirit de demnitate și omenie

Ion DULSCHI,
doctor, conferențiar
universitar, director
Departament studii
superioare de master

1. Prima mea învățătoare a fost Claudia Panteleimonovna Golenduhina. Îmi amintesc de ea de fiecare dată atunci când gândurile mă aduc în anii de copilărie, în școala medie incompletă Harmațca, raionul Dubăsari - satul meu de baștină. A fost un pedagog prin vocație, care venea dintr-o familie de dascăli și care și-a dedicat întreaga viață cultivării unor personalități cu spirit de demnitate și omenie.

2. Prima lecție este ca și prima dragoste, care, odată căzută tronc, își lasă amprenta pentru toată viața. A fost în anii de studenție, la 11 septembrie 1985, în cadrul practicii pedagogice, o lecție de istorie în clasa a VII-a, a școlii medii nr. 52 din Chișinău. A fost o lecție care m-a marcat și m-a determinat să-mi leg destinul de învățământ. Alegere pe care nu am regretat-o nici o dată.

3. Pedagogul de mâine este pedagogul care va întruchipa cele mai bune trăsături ale pedagogului de ieri, ale pedagogului de azi și cele mai bune inovații educaționale generate de știința modernă a educației.

Pedagogul viitorului va fi un artist desăvârșit

Rodica RUSU,
doctor, conferențiar
universitar,
șef Catedră științe
politice și relații
internaționale

1. Primii mei ani de școală au coincis cu ultimii ani ai Uniunii Sovietice. Am reușit să fiu octombrel, apoi pionier. Această perioadă tumultuoasă, precedată de schimbări majore în toate domeniile, mi s-a fixat în memorie, deoarece învățam împreună cu prima învățătoare trecerea la scrisul cu grafie latină. Probabil, toate fetițele visează să ajungă să fie învățătoare, înconjurate permanent de copii dornici să fie inițiați în tainele cunoașterii, și, prin urmare, imaginea primei învățătoare rămâne și peste ani una plină de carismă, înțelepciune, autoritate și respect.

2. Acum zece ani, fiind doctorandă, eram angajată în calitate de lector la Facultatea relații internaționale, științe politice și administrative a USM. Îmi revin și acum în memorie emoțiile cu care am mers la ore. Era o lecție de politologie cu studenții de la drept. Imediat după sunet, am intrat în sală. Era o sală mare, din blocul central cu aproximativ 40 de studenți de la anul întâi. A fost o experiență de neuitat!

3. Pedagogul de azi este supus, volens-nolens, metamorfozelor care au loc în societate. El nu rămâne imun provocărilor de orice fel. Este un privilegiu să poți transmite cunoștințe și să crezi a(p) titudini, să deschizi mințile și ochii celor dornici de a cunoaște necunoscutul. Probabil, aș dori ca pedagogul să nu fie constrâns de griji materiale, să dispună de resursele necesare, de libertatea de a crea. Pedagogul viitorului este un artist desăvârșit al minții omenestii.

(Continuare în pag. 7)

Semănătorii de lumină

(Sfârșit. Încep. în pag. 6)

Sper ca pedagogul să rămână la fel de bun și de sincer

Oleg FRUNZE,
doctor în economie, lector la Catedra economie și management public

1. Primii dascăli au fost, desigur, părinții mei, care mi-au alțoit dragostea față de oameni. Când am plecat în clasa întâi am avut parte de cea mai experimentată învățătoare la clasele primare de la Școala medie nr. 5 „A. Donici” din capitală, care se numea Nina Snighiri. La început, deseori o numeam simplu, „mama”, până m-am obișnuit să spun Nina Mihailovna. Anume Dânsa a știut să ne învețe dragostea de carte și de Patrie.

2. Începutul carierei mele de pedagog a fost în cadrul Facultății de mecanică la Universitatea Tehnică din Moldova și era anul 1998. Am fost încadrat la Catedra inginerie și management în transport în calitate de lector asistent și eram responsabil de cursul de statistică. Îmi vine greu să-mi amintesc de acele prime ore, dar știu că de fiecare dată când intram în aulă aveam emoții mari.

3. Pedagogul de azi este omul care simte cel mai des dezamăgire față de alegerea făcută cândva pentru ocupația din viața sa. Este omul care lucrează permanent, căci este exemplu pentru toți oriunde s-ar afla. Este omul cu care este interesant de discutat, indiferent de tema pusă în discuție. Este omul care face ușor și cu plăcere lucrul său.

Am devenit rudă cu prima mea învățătoare

Eugenia CEBOTARU,
magistru, lector superior universitar la Catedra economie și management public

1. Primul meu dascăl a fost dna Eudochia Guma din orașul Florești. Îmi amintesc că eram în clasa întâi 30 de bobocei așezați în 3 rânduri de bănci. Dna profesoară se apropia de fiecare și, netezindu-ne pe

cap sau pe umăr, ne încuraja cu multă căldură și dăruire de sine.

În acea perioadă profesorul era perceput ca un model pentru copil, era cel care îl călăuzea să facă primii pași pe drumul studiilor, un drum lung și plin de obstacole. Aceste calități le are și prima mea profesoară, care mai târziu a devenit și rudă apropiată a familiei noastre, soacra fratelui meu mai mare, așa că soarta ne-a făcut să ne întâlnim până în ziua de azi.

2. Cariera mea de pedagog am început-o la Academia de Administrare Publică, după ce mi-am făcut studiile aici, acum 19 ani. Îmi amintesc și acum ziua în care am intrat pentru prima dată în sala de curs în calitate de pedagog și aveam foarte mari emoții. Spre surprinderea mea, acestea au dispărut în clipa în care am dat ochii cu studenții. Am avut cu ei din start o legătură specială. Mă simțeam confortabil în această postură, timpul zbura foarte repede, astfel încât de fiecare dată rămâneam cu senzația că mai aveam ceva de spus.

3. De-a lungul timpului, modul în care este văzut și perceput un pedagog a suferit anumite modificări. În ziua de ieri acesta era stimat, apreciat, studenții și elevii nu-și permiteau să intre în polemici cu el și nu puneau la îndoială cunoștințele și pregătirea sa profesională. Pe de altă parte, și pedagogii erau mai implicați, mai documentați și, pe alocuri, chiar mai bine pregătiți.

După părerea mea, în ziua de azi pedagogul nu este apreciat la justa sa valoare. Nu se mai bucură de acel respect din partea studenților. Trăim într-o societate informațională și studenții au acces la o bază largă de date în mediul electronic. De aceea pedagogul de azi are misiunea nu numai de a oferi cunoștințe, dar și de a motiva, implica, a atrage atenția asupra subiectului predat.

În această zi, cu o deosebită plăcere și recunoștință, adresez tuturor colegilor de breaslă cele mai sincere urări cu ocazia Zilei Pedagogului. Să aveți parte de cele mai frumoase realizări în plan profesional și să vă bucurați de tot respectul pe care îl meritați din plin!

Consider că am făcut o alegere corectă

Orest TĂRÎȚĂ,
doctor, conferențiar universitar, șef Direcție relații internaționale

1. Există în viață o multitudine de evenimente relevante, iar printre acestea se înscrie și prima zi de școală, eveniment de neuitat din viața fiecărui copil. 1 septembrie 1959 a fost prima mea zi de școală, atunci când tatăl meu, un bărbat rupt din seva pământului, ținându-mă strâns de mână, și-a adus unicul bărbățel al familiei spre palatul cunoștințelor. Am fost copleșit de zâmbetul și privirea sclipitoare a doamnei Maria Țiganciu, prima și inegalabila mea învățătoare. M-a condus în clasă, mi-a vorbit dulce și m-a netezit pe cap, urându-mi un bun început de carte.

2. Am ales cariera de pedagog, deși valorile vieții m-au purtat și spre alte profesii, care mi-au permis să acumulez noi cunoștințe, să merg cu încredere spre viitor. Prima lecție a fost o lecție a unui tânăr care arăta prea fraged pentru vârsta pe care o împlinise. M-am pomenit în față cu o puzderie de ochi sfredelitori de băiețași și smărăndițe care așteptau cu nerăbdare pladoariile noului învățător. Am reușit într-un anumit mod să mă impun, întrucât mai toate recreațiile le petreceam în compania acestor ființe vesele, năstrușnice și iubitoare de viață. Prima întâlnire cu elevii școlii m-a convins o dată în plus că am făcut o alegere corectă.

3. Pedagogul de azi și de mâine îl văd ca pe o ființă de o inteligență aparte, cu o capacitate enormă de muncă, ca pe un adevărat luptător pe tărâmul lui de activitate, echilibrat, reformator, dinamic, nobil, gata să-și împărtășească vastele cunoștințe și înțelepciunea vieții cu discipolii săi întru propășirea țării și afirmarea acesteia în plan internațional.

Ședința Consiliului științific al Academiei

Pe 22 septembrie curent, a avut loc prima ședință din acest an de studii a Consiliului științific al Academiei de Administrare Publică.

Președintele Consiliului, Aurel Simboteanu, doctor, conferențiar universitar, prorector AAP, a prezentat proiectul Strategiei de cercetare a AAP pentru perioada 2016 – 2020.

Documentul prevede fortificarea unui potențial științifico-didactic calificat, care să participe activ în procesul de cercetare științifică în domeniul științei administrației, managementului, relațiilor internaționale, dreptului, tehnologiilor informaționale aplicate, orientate spre implementarea rezultatelor acestora în activitatea autorităților publice, organizarea și desfășurarea activității de cercetare științifică în cadrul catedrelor și laboratoarelor

onale, dreptului, tehnologiilor informaționale aplicate, orientate spre implementarea rezultatelor acestora în activitatea autorităților publice, organizarea și desfășurarea activității de cercetare științifică în cadrul catedrelor și laboratoarelor

onale, dreptului, tehnologiilor informaționale aplicate, orientate spre implementarea rezultatelor acestora în activitatea autorităților publice, organizarea și desfășurarea activității de cercetare științifică în cadrul catedrelor și laboratoarelor

AAP. Strategia oferă oportunități de colaborare cu instituții de învățământ și de cercetare din țară și de peste hotare.

În cadrul ședinței au fost discutate Metodologia de admitere la studii superioare de doctorat și Planul de învățământ pentru studii superioare de doctorat, ciclul III, în cadrul Școlii doctorale în științe administrative pentru anul de studii curent, prezentate de membrul Consiliului Silvia Dulschi, doctor, conferențiar universitar, director Școala doctorală în științe administrative.

Membrii Consiliului au examinat și proiectul programelor examenelor de admitere la studii superioare de doctorat, ciclul III, în cadrul Școlii doctorale de științe administrative, prezentat de către Angela Zelenschi, doctor, conferențiar universitar,

șef interimar Catedră științe administrative, și Ana Gorea, doctor, conferențiar universitar, Catedra științe politice și relații internaționale.

Secretarul științific al Consiliului, Ion Dulschi, doctor, conferențiar universitar, director Departament studii superioare de master, a propus planul de activitate al Consiliului pentru anul de studii 2016 – 2017. În total sunt programate patru ședințe, câte una în fiecare trimestru.

În dezbateri au mai participat membrii Consiliului, Constantin Solomon, doctor habilitat, profesor universitar, Tamara Gheorghiuța, doctor, șef Direcție reforma administrației publice centrale la Cancelaria de Stat, Svetlana Andrieș, doctorandă.

Luminița BOICIUC

Academia de Administrare Publică la Noaptea Cercetătorilor Europeni

Pe 23 septembrie curent, Academia de Administrare Publică, în calitate de membru de profil al Academiei de Științe a Moldovei, a participat cu o expoziție de realizări la cea de-a treia ediție a Noptii Cercetătorilor Europeni, eveniment de anvergură de promovare a științei în societate, organizat de către Academia de Științe și desfășurat în scuarul instituției.

Vizitând expoziția, vernisată de reprezentanții instituției noastre de învățământ superior, rectorul Academiei de Administrare Publică, dl Oleg Balan, doctor habilitat, profesor universitar, a menționat importanța acesteia pentru promovarea imaginii instituției noastre, dar și a științei în ansamblu, mai ales în rândul tinerilor. În opinia sa, expoziția din acest an este consistentă și demonstrează un nivel înalt

de pregătire profesională a cadrelor didactico-științifice, precum și al cercetărilor efectuate la Academie.

Silvia Dulschi, doctor, conferențiar universitar, șef Direcție știință și doctorat, a precizat că expoziția Academiei conține un număr impunător de lucrări științifice, cărți, reviste și alte materiale ce demonstrează realizările științifico-didactice ale savanților și ale colaboratorilor în domeniul administrării publice din ultimii ani. Astfel, pe parcursul anului

trecut de studii au apărut 187 de publicații științifice și didactice. Actualmente, în cadrul Academiei se implementează 5 proiecte științifice de anvergură în cooperare cu instituții de învățământ și alți parteneri din țară și de peste hotare.

Numeroși vizitatori, in-

teresați de realizările și noutățile științei în domeniu, au luat cunoștință de conținutul expoziției Academiei, au avut

prilejul să întrețină un dialog viu cu profesorii și cercetătorii prezenți la eveniment.

Noaptea Cercetătorilor Europeni este una dintre cele mai renumite inițiative ale Uniunii Europene, în care se sărbătorește știința. Evenimentul se desfășoară, concomitent, în peste 300 de orașe europene și din țările învecinate, în luna septembrie a fiecărui an. Primul eveniment Noaptea Cercetătorilor Europeni a fost organizat în 2005 și a atras până acum peste 1,5 milioane de vizitatori. Republica Moldova a marcat pentru prima dată Noaptea Cercetătorilor Europeni în 2013.

Romina COJOCARI

Proiectul CRISMAS – management durabil al riscurilor naturale

După cum v-am informat în nr. 4 din acest an al ziarului „Funcționarul Public”, Consiliul raional Ungheni a semnat, în premieră pentru Republica Moldova, un Acord de parteneriat în cadrul Proiectului CRISMAS „Comunitate pentru Evaluarea și Managementul Riscurilor”, acesta înscriindu-se într-un proiect european de implementare a metodologiilor de evaluare și management al riscurilor și dezastrelor naturale. Recent, Consiliul raional Ungheni ne-a informat despre activitățile desfășurate în ultimul timp în cadrul acestui proiect.

Fiind stabilite relații durabile cu partenerii din Olanda, principalii coordonatori ai proiectului, la Ungheni s-au aflat în cadrul celei de-a doua ședințe de suport și consultanță experții din Olanda ai Proiectului CRISMAS, Nico Van Os, manager, și Ruud Houdijk. Scopul vizitei l-a constituit familiarizarea cu rezultatele întrunirilor de informare și consultare desfășurate de Consiliul raional Ungheni privind riscurile de dezastre identificate în raion și măsurile de prevenire și diminuare a riscurilor acestora, precum și documentarea privind bunele practici ale Serviciului Protecție Civilă și Situații Excepționale (SPCSE) din Chișinău în materie de pregătire și instruire a personalului pentru intervenții în situații de urgență, precum și de implementare a proiectelor cu finanțare externă.

Experții din Olanda, echipa locală a proiectului și vicepreședintele raionului Ungheni, Serghei Lăcustă, au vizitat sediul Serviciului Protecție Civilă și Situații Excepționale (SPCSE), luând cunoștință

de modul în care funcționează dispeceratul, care sunt responsabilitățile punctului de dirijare, cum activează serviciul operativ și Comisia națională pentru situații excepționale. Responsabili SPCSE i-au informat despre Planul național de intervenție în situațiile excepționale. Planul este în proces de actualizare și va conține un capitol privind metodologia de identificare și evaluare a riscurilor, care va fi recomandată localităților pentru a-și cunoaște riscurile. Actualmente, SPCSE implementează directiva Uniunii Europene privind evaluarea și gestionarea riscurilor de

inundații și directiva INSPIRE. Beneficiarii proiectului CRISMAS au vizitat și Centrul Republican de Instruire pentru Protecția Civilă și Școala Securității, care reprezintă un centru pentru aceștia învață

cum să acționeze în timpul incendiilor, inundațiilor, cutremurelor sau al accidentelor chimice și radioactive. Anual, la Școala Securității sunt instruite aproximativ 20.000 de persoane.

SPCSE a prezentat proiectele implementate: „Prevenirea, pregătirea și reacționarea la dezastre naturale și tehnologice în țările Parteneriatului Estic” PPRD-Est 2, finanțat de Uniunea Europeană, și „Reducerea riscurilor climatice și dezastrelor în Republica Moldova”, faza II, finanțat de PNUD Moldova. S-a discutat despre atlasul electronic de reducere a riscurilor (ERRA). Acesta constituie un instrument eficient de colaborare la nivel local, regional și european și un mecanism de informare a cetățenilor și autorităților publice locale privind situațiile de urgență. Atlasul va fi făcut public în 2017, iar la moment conține informații privind 5 categorii de riscuri comune pentru Moldova, Belarus, Ucraina, Georgia, Azerbaidjan și Armenia. SPCSE a apreciat pozitiv inițiativa Consiliului raional

Ungheni privind implementarea proiectului CRISMAS, care a organizat mai multe întâlniri și ședințe de lucru pentru familiarizarea specialiștilor locali în acest domeniu.

Experții din Olanda au rămas impresionați de gradul de implicare și participare a factorilor interesați în procesul de identificare și analiză a riscurilor de dezastre, precum și de angajamentul și ambiția echipei de la Ungheni de a aduna propuneri de măsuri și acțiuni pentru Planul de prevenire și reducere a riscurilor de dezastre în raion, care va fi elaborat în 2017. „Identificarea și evaluarea riscurilor în raionul Ungheni trebuie să fie un proces obiectiv și calitativ cu implicarea și consultarea tuturor actorilor pentru a contura un tablou clar privind riscurile de dezastre din acest raion. Un aspect foarte important este că serviciile publice descentralizate și desconcentrate au înaintat propuneri concrete de prevenire și reducere a riscurilor de dezastre pe care eu nu le vedeam la acel moment. Dezastrele provocate de grindină ne-au demonstrat că avem nevoie de o strategie/un plan de măsuri de prevenire și reducere a riscurilor de dezastre pentru a minimaliza efectele situațiilor de urgență. Sunt sigură că acest proiect este un punct de pornire pentru alte noi proiecte ce vor fi prevăzute în acea strategie a raionului de prevenire și reducere a riscurilor de dezastre”, a accentuat dna Ludmila Guzun, președinte al raionului Ungheni, în cadrul discuțiilor cu experții din Olanda.

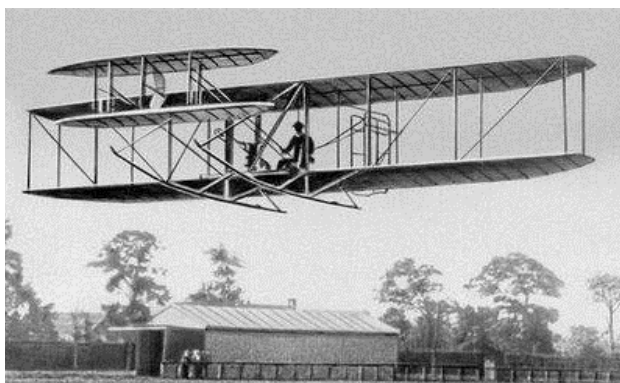
Notă. Ședințele de suport și consultanță sunt planificate și realizate de către experții din Olanda pentru partenerii Proiectului „Comunitate pentru Evaluarea și Managementul Riscurilor/CRISMAS”, implementat de Regiunea de Siguranță Sud „Olanda de Sud”/ITINERIS Sănătate și Siguranță din Olanda, în parteneriat cu Provincia Forlì – Cesena din Italia, Agenția Regională de Dezvoltare Economică „PREDA – PD” din Bosnia și Herțegovina, Municipalitatea Stavanger din Norvegia și Consiliul raional Ungheni din Republica Moldova.

Ana COMANDĂ,
Serviciul relații cu publicul,
CR Ungheni

Descoperirile științifice ale secolului al XX-lea

Anii 1900-1910

Probabil, cea mai notabilă descoperire a acestei perioade este avionul. După invenția conceptului de avion, în anul 1799 de către Sir George Cayley, frații Wright au reușit să efectueze la 17 decembrie 1903 primul zbor controlat și propulsat cu un aparat mai greu decât aerul. Acest lucru a permis dezvoltarea unei întregi industrii care avea să revoluționeze deplasarea indivizilor pe distanțe foarte mari în siguranță.

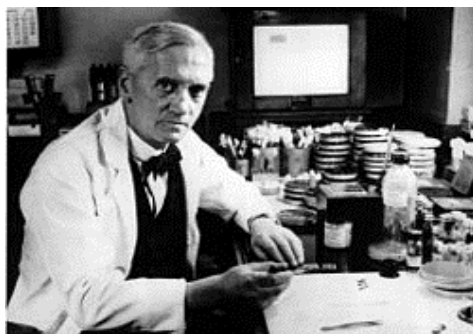

Anii 1910-1920

Aici, am găsit fascinantă descoperirea oțelului inoxidabil prin prisma faptului că a fost descoperit „din greșeală”. Deși istoria oțelului datează încă din Antichitate, cel mai vechi obiect din oțel fiind considerat un artefact excavat dintr-un sit arheologic din Anatolia, ce datează de aproximativ 4000 de ani, oțelul inoxidabil a fost descoperit de către Harry Brearley în 1912, în timp ce încerca să găsească un aliaj anticorosiv pentru țeava de pușcă.

Anii 1920-1930

Descoperirea epocală a penicilinei îi este atribuită lui Alexander Fleming în anul 1928, când acesta observă că secreția mucegaiului verde „*Penicillium notatum*” distruge colonia de bacterii din mostra sa expusă în laborator. Penicilina este considerată până în ziua de astăzi una dintre primele forme complexe de antibiotic, deoarece până la apariția acestora infecțiile produse de răni și boli, precum sifilisul, erau aproape întotdeauna mortale.

Anii 1930-1940

Undele radio din Univers (mai precis din Calea Lactee) au fost descoperite în anul 1932 de către fizicianul american Karl Guthe Jansky, iar acest eveniment a determinat dezvoltarea radioastronomiei. Însă, din cauza faptului că pe atunci această descoperire n-a avut un ecou deosebit în lumea astronomilor, primul radiotelescop a fost construit abia în anul 1937, și anume de către inginerul american Grote Reber (1911 - 2002) din Wheaton, Illinois. În cinstea lui asteroidul 6886 a fost denumit „Grote”.

Anii 1940-1950

Enrico Fermi și Leo Szilard au fost primii care au construit un reactor nuclear și au prezentat o reacție în lanț controlată, pe data de 2 decembrie 1942. Reactorul nuclear reprezintă instalația tehnologică în care are loc o reacție de fisiune nucleară în lanț, în condiții controlate, astfel încât să poată fi valorificată căldura generată.

Anii 1950-1960

În anul 1952, Ana Aslan prepară vitamina H3 și introduce pe piață medicamentul Gerovital, destinat ameliorării tulburărilor distrofice ale vârstnicilor. Acesta a fost utilizat de numeroase personalități internaționale precum Charles de Gaulle sau J.F. Kennedy și i-a fost recunoscut meritul în evoluția geriatriei pentru rezultatele extraordinare pe care le-a avut în tratarea vârstnicilor.

Anii 1960-1970

Pentru această perioadă am ales laserul, un dispozitiv optic ce generează un fascicul coerent de lumină. Deși principiile de funcționare ale laserului au fost enunțate în 1916 de Albert Einstein, primul laser funcțional a fost construit de Theodore Maiman în 1960 și avea ca mediu activ un cristal sintetic de rubin pompat cu pulsuri de flash. Surprinzător, România a fost a patra țară din lume în care s-au realizat laseri, în urma unor cercetări întreprinse de un colectiv condus de Ion I. Agârbiceanu, iar rezultatul acestora a fost raportat în 1961.

Anii 1970-1980

Omul responsabil cu inventarea camerei digitale este Steven Sasson, un inginer electric american, care în anul 1975 reușește să producă primul dispozitiv de acest fel pentru firma la care lucra, și anume Kodak. Camera sa cântărea 3,6 kg, avea doar 0,01 megapixeli și făcea poze alb-negru. Prima imagine a fost realizată pe o casetă, iar procesul de procesare a imaginii a durat 23 de secunde.

Anii 1980-1990

CD-urile au apărut nu prea îndepărtat de zilele noastre. Preocupările în acest domeniu s-au consemnat îndeosebi după anul 1980, în urma unei înțelegeri între renumitele com-

panii Philips și Sony, fiindcă până la această dată fiecare dintre aceste două companii realizase, după propriile concepții și tehnologii, diferite variante de CD-uri, însă abia în anul 1982, ca urmare a înțelegerii stabilite, ele au definitivat standardul actualelor CD-uri.

Ofițer CNA acuzat de primirea mitei de 100 mii euro

Procuratura Anticorupție a finalizat urmărirea penală și a trimis în judecată cauza penală de învinuire a ofițerului CNA, care acum trei luni a fost reținut pentru comiterea traficului de in-

fluență, cu primirea de bunuri în proporții deosebit de mari.

Ofițerul de investigație din cadrul CNA a fost reținut după ce ar fi pretins și primit în luna februarie 2016 suma de 100 mii euro de la Președintele Federației de Baschet din Republica Moldova pentru a mușamaliza cauza penală în care acesta, împreună cu doi complici, erau cercetați pentru comiterea escrocheriei în

proporții deosebit de mari.

Urmărirea penală împotriva angajatului CNA a fost pornită în rezultatul denunțului depus de către Președintele Federației de Baschet din Republica Moldova, care între timp a fost reținut de către procurorii anticorupție și pus sub acuzație pentru escrocherie.

Recent, Procuratura Anticorupție a expediat cauza penală de învinuire a ofițerului CNA, pentru trafic de influență, Judecătoriei sect. Centru, acolo unde deja de două luni pe rol se află și dosarul în privința Președintelui Federației de Baschet și a complicilor săi.

Dacă vor fi recunoscuți vinovați de cele incriminate, ofițerul CNA riscă până la 7 ani închisoare, iar Președintele Federației de Baschet cu complicii – până la 15 ani de detenție.

Dosarul a ajuns în judecată

Procurorii anticorupție și ofițerii CNA au finalizat urmărirea penală în dosarul care vizează implicarea mai multor funcționari ai Primăriei municipiului Chișinău în acte de corupție, trafic de influență, depășirea atribuțiilor de serviciu și fals în acte publice. Cauza a fost transmisă recent magistraților, iar pe banca acuzaților urmează să ajungă șapte persoane, printre care viceprimarul Capitalei, șeful-adjunct al Direcției arhitectură și urbanism, vicepreședintele sectorului Botanica, angajați ai Inspecției de stat în construcții și reprezentanții unor agenți economici.

Potrivit rechizitoriului, funcționarii Primăriei, prin înțelegere prealabilă cu intermediarii, ar fi admis diverse abuzuri, contra unor sume de bani, pentru prestarea diferitelor servicii, precum urgentarea perfectării unor acte pentru recepția

finală a imobilelor; urgentarea eliberării actelor pentru schimbarea statutului zonelor terenurilor; perfectarea actelor în vederea privatizării spațiilor nelocative etc. Astfel, una dintre cele mai mari sume, estorcate de unii funcționari ai Primăriei și tran-

smise de beneficiarii proiectelor de construcție, este de 12 000 de euro.

Dacă vor fi găsite vinovate, persoanele menționate riscă pedepse cu închisoarea de până la 15 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții, precum și amenzi penale.

**Secția relații publice a
Procuraturii Generale**

Șefa Serviciului relații funciare și cadastru și Secretară a Comisiei speciale pentru examinarea materialelor și cererilor victimelor represiunilor politice de pe lângă Consiliul raional Rîșcani a fost reținută de ofițerii Serviciului protecție internă și anticorupție al MAI și de procurorii Oficiului „Nord” al Procuraturii anticorupție, aceasta fiind

terul Finanțelor Consiliului raional Rîșcani, în scopul achitării compensațiilor persoanelor supuse represiunilor politice.

Pe cazul dat a fost inițiată o cauză penală în baza art. 324, alin. (3), lit. b) Cod penal al Republicii Moldova, care prevede o pedeapsă cu închisoare de până la 15 ani cu aplicarea unei amenzi în mărime de până la 10.000 de unități

Reținută pentru luare de mită

bănuită într-un dosar de corupție.

Acțiunile pretins a fi ilegale ale bănuitei s-au exprimat prin extorcarea de

convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții publice sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la

la mai mulți locuitori ai raionului Rîșcani, victime ale represiunilor politice, mijloace financiare în proporții deosebit de mari, pentru a favoriza primirea și achitarea compensațiilor bănești, precum și în scopul nemicșorării compensațiilor aprobate spre plată.

Astfel, fiind defășurate măsurile speciale de investigație, s-a stabilit că bănuita sa de serviciu, pretindea și primea de la fiecare victimă în parte, prin extorcarea sume care variau între 30 și 50% din suma totală care urma să fie alocată persoanei.

Prin urmare, aceasta ar fi extorcat și însușit în mod fraudulos circa 42% din suma totală de 581.767 de lei, alocată de către Minis-

7 la 10 ani.

Din acest considerent, în scopul stabilirii tuturor circumstanțelor cazului, identificării altor potențiale victime care au suferit în urma acțiunilor ilegale ale bănuitei, acumulării probelor relevante și finisării urmării penale cu privire la cazul dat, Serviciul protecție internă și anticorupție al MAI solicită respectuos persoanelor care se identifică în cele enunțate mai sus, să depună o plângere în scris, vizitând sediul Direcției combaterea corupției a SPIA al MAI din mun. Chișinău, str. Vasile Alecsandri nr. 83, sau telefonând la numărul (022) 26 11 12.

**Serviciul relații publice
al MAI**

AVIZ

cu privire la admiterea la doctorat 2016

Academia de Administrare Publică anunță admiterea la studii de doctorat, cu finanțare de la buget și în bază de contract, pentru anul academic 2016-2017, la următoarele specialități:

563.01. *Teoria, metodologia administrației publice.*

563.02. *Organizarea și dirijarea în instituțiile publice; servicii publice.*

CONDIȚII DE ÎNSCRIERE LA CONCURSUL DE ADMITERE

La concursul de admitere la doctorat pot participa cetățeni ai Republicii Moldova, deținători ai diplomei de masterat sau echivalenta acesteia, cu media generală nu mai mică de 8,0.

La concurs se admit, de asemenea, cetățeni străini și apatrizi, cu studii postuniversitare specializate sau universitare, în baza acordurilor interstatale, precum și în bază de contracte individuale.

Absolvenții instituțiilor de învățământ superior, deținători ai diplomelor eliberate până în anul 1995 inclusiv, au dreptul să participe la concursul de admitere în aceleași condiții.

Candidații la doctorat vor susține 2 probe:

- la una din limbile moderne;
- la specialitatea *Administrarea publică*

CALENDARUL CONCURSULUI DE ADMITERE LA DOCTORAT

- înscrierea candidaților: 28 septembrie – 21 octombrie 2016;

- susținerea probelor de concurs: 24 – 28 octombrie 2016 (vezi Orarul examenelor de admitere la doctorat);

- înmatricularea la studii de doctorat: 31 octombrie 2016.

Studiile încep la 1 noiembrie 2016.

ACTELE NECESARE ÎNSCRIERII LA CONCURSUL DE ADMITERE

Pentru înscriere la concurs, candidatul va depune o cerere (vezi forma) pe numele rectorului Academiei, însoțită de următoarele acte:

- diploma de master și suplimentul la diplomă (originalul și copia);
- curriculum-ul vitae (în format Europass);
- buletinul de identitate (copie);
- certificatul de căsătorie (copie), pentru cei care și-au schimbat numele prin căsătorie;
- carnetul de muncă (copie);
- lista lucrărilor științifice și copia acestora (dacă este cazul);
- un referat științific (în volum de până la 25 de pagini) la tematica specialității alese;
- 3 fotografii (tip buletin).

Cetățenii altor state și apatrizii depun suplimentar:

- copia pașaportului;
- certificatul eliberat de Ministerul Educației din țara de origine, confirmând pentru fiecare diplomă: autenticitatea diplomei, perioada de studii, valoarea academică a diplomei, descrierea sistemului de notare;
- certificatul de cont bancar privind disponibilitatea sumei necesare pentru taxa de studii;
- cazierul judiciar.

Actele urmează a fi depuse la Școala doctorală din cadrul Academiei de Administrare Publică, la adresa: str. Ialoveni, 100, et. 3, bir. 306, tel. 28.40.84.

Taxa de înscriere – 50 lei.

Programele pentru examenele de admitere la studii prin doctorat pot fi consultate în secțiunea Doctorat-Admitere-Programele examenelor de admitere la doctorat.

DATE DE CONTACT:

Dulschi Silvia, dr., conf. univ., director Școala doctorală în științe administrative.

Tel.: +(37322)28.40.84.

e-mail: academia_doctorat@mail.ru

ECHIPA REDAȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef secție

Ion AXENTI - secretar responsabil

Sergiu VLĂDÎCA - redactor

Luminița BOICIUC - redactor

ADRESA NOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 350.

Dat la tipar 30.09.2016

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

